

- Using food cooked for a patient on Shabbat
- The best way to heat up food for a patient on Shabbat
- Using food that was cooked with a patient's food

אוכל שנתבשל בעבור חולה בשבת

א. תלמוד בבלי חולין טו:

אמר רב דימי מנהרדעא הלכתא השוחט לחולה בשבת מותר לבריא באומצא [חי]. מ"ט? כיון דאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה, כי קא שחיט אדעתא דחולה קא שחיט. המבשל לחולה בשבת אסור לבריא, גזירה שמא ירבה בשבילו.

ביצד מבשלין

ב. משנה שבת ג:ג

אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל, ולא יפקיענה בסודרין. ורבי יוסי מתיר. ולא יטמיננה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה.

ג. תלמוד בבלי שבת לו.

"ולא יפקיענה בסודרין" - והא דתנן "נותנין תבשיל לתוך הבור [בלי מים] בשביל שיהא שמור [שלא יסריח מן החום], ואת המים היפים [בצינור] ברעים בשביל שיצננו, ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו", לימא רבי יוסי היא ולא רבנן? אמר רב נחמן: בחמה, דכ"ע לא פליגי דשרי. בתולדות האור כ"ע לא פליגי דאסיר. כי פליגי בתולדות החמה, מר סבר גזרינן תולדות החמה אטו תולדות האור ומר סבר לא גזרינן.

ד. רש"י מסכת שבת דף לו עמוד א

דשרי - דאין דרך בישולו בכך, וחמה באור לא מיחלפא דליגור הא אטו הא.

ה. מסקנת תלמוד בבלי שבת לו.

חמה	אש	אב
מותר	אסור	
חכמים - אסור, משום תולדת אש ר' יוסי - מותר	אסור	תולדה

ו. שו"ת מנחת שלמה חלק א סימן יב:ב:הערה

מוצא אני לנכון להודיע שבהיותי פעם אצל מרן בעל החזו"א זצ"ל אמרתי לו שהמרתיה מים בשבת ע"י מזלג חשמלי ששני קצוותיו מרוחקים והמעגל נוצר רק ע"י המים אשר על כן הם מתחממים ורותחים, שלדעתי איסורו רק מדרבנן, דכיון שזרם איננו אש ממילא הו"ל כמבשל בתולדת חמה דפטור מחטאת, ואמרתי שלדעתי רצוי לפרסם דבר זה לבתי חולים וכדומה, והשיב לי בפשיטות דכמו שהמבשל במים חמים שהם "תולדה" מאש חייב חטאת, כך גם המבשל בזרם של חשמל הואיל ובדרך כלל הוא תהליך היוצר אש הו"ל כעין "עיבור" של אש, וכמו שחייבין על תולדה כך גם על עיבור הואיל ובדרך כלל הוא עתיד להיות אש אף על גב שלמעשה רק חימם מים ולא נוצר שום אש. מאד התפלאתי לשמוע דבר זה וילדות היתה בי לומר שרק הראשונים היו יכולים לומר חידוש גדול כזה, אך הוא חזר והשיב שלדעתו הוא פשוט ואין צריכים כלל להיות רשב"א לומר דבר זה, אולם גם היום זה תמוה מאד בעיני, ובפרט שהזרם עצמו רק במרוצתו משפסף ומחמם את החוט שמתנגד לו עד שהוא נהפך לאור ושורף ונקרא אש, אבל לגבי הזרם עצמו לא שייך כלל לומר שהוא אש לא בתחלה ולא בסוף.

הנאה לאחרים

ז. תלמוד בבלי שבת קכב.

עיר שישראל ונכרים דרין בתוכה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת, אם רוב נכרים מותר לרחוץ בה מיד, אם רוב ישראל ימתין בכדי שיחמו חמין.

ח. רש"י מסכת שבת דף קכב עמוד א

בכדי שיחמו חמין - שלא יהנה במה שהקדימו להם בשבת. וכן בכל מעשה שבת נתנו חכמים שיעור להמתין לערב בכדי שיעשו. והא הכא דחימום לא' חימום לק', דבבת א' מחממין, וקתני "אם רוב ישראל" דהוי דומיא דמכירו, דמסיק אדעתיה לעשות אף בשבילו, אסור, ואע"ג דשלא בפניו...

ט. ערוך השולחן אורח חיים סימן שיח סעיף טז

ודע ששמעתי מי שרצונם לומר דהאידינא כשמעמידים מוליאר שקורין סאמעווא"ר לחולה בשבת דמותר לבריא לשתותו, כמו בשחיטה דא"א לכזית בשר בלא שחיטה, כמו כן ידוע שא"א לבשל מעט חמין בהמוליאר רק למלאותו כולו, דאל"כ יתיך הנחשת. וכן העשב שקורין ט"ה ג"כ א"א לצמצם ליתן בעד אחד כידוע, ובע"כ נותנים יותר מכדי שתיית החולה, דבאופן אחר אי אפשר כידוע. וא"כ אין כאן חשש שמא ירבה בשבילו. ואי משום דנחשוש שמא כשישתו וירצו לשתות עוד ישפכו לתוכו עוד מים ויוסיפו עשב, דלהא לא חיישינן שהרי לא חששו שמא יבשל קדירה אחרת אלא שיוסיף באותה קדירה, אבל לבישול חדש לגמרי למה ניחוש? ואי משום דלהחולה בעצמו היה מעמיד מוליאר קטן ועתה יעמוד גדול, דגם בזה מנ"ל לחשוש, דא"כ נחשוש שמא ישחוט עוף היותר גדול! ועוד דכל בעה"ב מעמיד תמיד המוליאר שלו המיוחד לביתו! ומ"מ לא נראה להתיר, דזה קרוב מאד שאם נתיר לבריאיים ישתו כמה בני אדם, ובזה ודאי יש לחוש שמא ירבו בעשב שקורין ט"ה ויתנו הרבה יותר מאלו נתנו בשביל החולה לבדו, ומימינו לא נהגנו היתר בזה...